

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

01.07.22 nr 4-35/12-1334

Dosarul nr: 12r-108/21

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu 28, MD-2020

Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău vă expediază spre examinare sesizarea depusă de către administratorul SRL „Privat Agro”, Iuri Fisticov în cauza, în cauza cu nr. 12r-108/21.

Anexă: Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate - 10 file.
Încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2022 – 5 file.

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Bulhac Ion

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.2. Persoană Juridică

3. Administrator Iuri FINTISOV

A.3. Instanța de judecată

1. CURTEA DE APEL CHIȘINĂU

2. Judecător raportor: Ion BULHAC

4. mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4

5. e-mail: cac@justice.md, tel: (022) 635-308

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

„PRIVAT AGRO” SRL a înaintat o cerere de recurs împotriva Încheierii Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 04.03.2021, dosarul nr. 12-162/2021.

Exercitarea dreptului de recurs a companiei petiționare a fost realizat în contextul aplicării de către instanța de judecată, prin Încheierea contestată, a sechestrului pe bunurile acestuia.

Notabil este și faptul că, temei pentru emiterea Încheierii contestate a servit demersul procurorului Ion BUNICA către Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana în cadrul cauzei penale penal nr. 2019928028 privind autorizarea punerii sub sechestru, în scopul eventualei confiscări speciale, a bunurilor deținute în calitate de beneficiar efectiv de către învinuitul în cauza penală enunțată *supra*.

Actualmente, recursul înaintat se examinează la Curtea de Apel Chișinău, într-un complet format din 3 judecători, dosarul nr. 12r-108/21.

Imperios, necesită a fi menționat că, compania recurentă a înaintat recursurile și își întemeiază recursurile *inter alia*, în baza prevederilor art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală și inclusiv art. 106 alin. (2) din Codul Penal.

Mai mult, la examinarea prezentei cauze, Curtea de Apel Chișinău, incontestabil urmează să facă trimitere la aceste prevederi legale, or, prin aceste norme se reglementează aplicarea sechestrului pe bunurile justițiabilului (art. 106 din Codul Penal) și totodată, prin intermediul art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală se va expune asupra admisibilității unui asemenea recurs.

În cele din urmă, ținând cont de faptul că Curtea de Apel Chișinău la pronunțarea asupra cererilor de recurs, urmează să aplice art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală, și art. 106 alin. (2) din Codul Penal, a fost luată decizia de a sesiza Curtea Constituțională în vederea pronunțării asupra constituționalității acestor norme juridice.

C. Obiectul sesizării³

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității dispoziției de la alin. (2) art. 302 din Codul de Procedură Penală, expusă în următoarea redacție: „*hotărârea judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere poate fi atacată cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară în termen de 3 zile. Recursul se examinează în condițiile art. 311 și 312*”. Sub aspectul nereglementării de norma contestată a dreptului terților (pe bunurile cărora a fost aplicată măsura procesuală de constrângere „punerea bunurilor sub sechestru” și care nu au o calitate procesuală în cauza penală) de a contesta în ordine de recurs hotărârea judecătorului de instrucție.

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității dispoziției de la alin. (2) art. 106 din Codul Penal, „*sânt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare)*”. Sub aspectul nereglementării exprese a cercului/spectrului de persoane asupra cărora are aplicabilitate prezenta normă.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate”.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional,

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia”.

Articolul 15

Universalitatea

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea”.

Articolul 20

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică,

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. în acest scop

statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative".

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia.

- (1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sânt garantate.
- (2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.
- (3) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

Articolul 134

Statutul

„(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat".

Articolul 135

Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

„(1) Legile și alte acte normative sau unde părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate".

Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122 din 14 martie 2003 republicat în M.O.. 2013. nr.248-251, art. 6691:

Articolul 7. Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod. Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(2) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională".

Articolul 302. Măsurile procesuale de constrângere aplicate cu autorizarea judecătorului de instrucție

(1) Cu autorizarea judecătorului de instrucție pot fi aplicate măsuri procesuale de constrângere, și anume:

- 1) amânarea înștiințării rudelor despre reținerea persoanei până la 12 ore;
- 2) aplicarea amenzii judiciare;
- 3) punerea bunurilor sub sechestru; precum și

4) alte măsuri prevăzute de prezentul cod.

(2) Hotărârea judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere poate fi atacată cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară în termen de 3 zile. Recursul se examinează în condițiile art.311 și 312.

Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002

Articolul 106 Confiscarea specială

(2) Sânt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare):

- a) utilizate sau destinate pentru săvârșirea unei infracțiuni;
- b) rezultate din infracțiuni, precum și orice venituri din valorificarea acestor bunuri;
- c) date pentru a determina săvârșirea unei infracțiuni sau pentru a-l răsplăti pe infractor;
- e) deținute contrar dispozițiilor legale.
- f) convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunurile rezultate din infracțiuni și din veniturile de la aceste bunuri;
- g) care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului ratificată de Republica Moldova la 01.02.1998:

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Articolul 13. Dreptul la un remediu efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Articolul 1 Protocolul nr. 1

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Onorată Curte, considerăm că dispoziția de la alin. (2) art. 302 din Codul de Procedură Penală, expusă în redacția: „*hotărârea judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere poate fi atacată cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară în termen de 3 zile. Recursul se examinează în condițiile art. 311 și 312*”, este neconstituțională, contravine prevederilor Constituției Republicii Moldova precum și a Tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, sub aspectul nereglementării de aceasta a dreptului terților (pe bunurile cărora a fost aplicată măsura procesuală de constrângere „punerea bunurilor sub sechestru” și care nu au o calitate procesuală în cauza penală) de a contesta în ordine de recurs hotărârea judecătorului de instrucție.

Concomitent, considerăm că și dispoziția de la alin. (2) art. 106 din Codul Penal, „*sânt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare)*” este neconstituțională, contravine prevederilor Constituției Republicii Moldova precum și a Tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte sub aspectul nereglementării exprese cercului/spectrului de persoane asupra cărora are aplicabilitate prezenta normă.

I. Încalcă dreptul fundamental al persoane de acces la justiție, la remediul efectiv, dreptului de proprietate și a dreptul de a își cunoaște drepturile și îndatoririle.

Dispoziția legală reflectată la art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală, în redacția actuală „hotărârea judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere poate fi atacată cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară în termen de 3 zile. Recursul se examinează în condițiile art. 311 și 312”, este redactată astfel încât admite ingerințe semnificative în dreptul persoanei de a avea un acces la justiție, dreptul la un remediu efectiv și a dreptului de proprietate.

Or, norma oferă posibilitatea doar părților dreptul de a contesta cu recurs în termen de 3 zile hotărârea judecătorului de instrucție referitor la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere.

Însă, reieșind din practica existentă la nivel național, în cazul autorizării măsurilor procesuale de constrângere „punerea bunurilor sub sechestru” se afectează și drepturile unor terți care își exercită dreptul de proprietate asupra acestor bunuri și care nu au o calitate procesuală în cadrul cauzei penale.

Respectiv, din considerentul că art. 302 alin. (2) din CPP, prevede doar dreptul părților de a contesta hotărârea judecătorului de instrucție privind autorizarea măsurilor procesuale de constrângere, însă terții pe bunurile cărora li se aplică sechestru nu sunt atrași în proces, (nu au calitate procesuală) aceasta incontestabil îi decade pe aceștia de dreptul de a contesta hotărârea în cauză.

Iar, pe cale de consecință, față de terți survin ingerințe în drepturile acestora garantate de art. 20, 26 din Constituția Republicii Moldova, art. 6, 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Or, ei sunt lipsiți de dreptul de a contesta cu recurs un act emis de instanța de judecată care se referă la drepturile acestora și care nemijlocit aduce atingeri acestor drepturi fundamentale.

Totodată, reieșind din practica judiciară constantă, instanțele declară inadmisibile recursurile înaintate de terți privind contestarea hotărârii judecătorului de instrucție privind aplicarea măsurii de constrângere „punerea bunurilor sub sechestru” dat fiind că ei nu au calitate de parte în proces, făcând concomitent trimitere la art. 209 din CPP.

Spre exemplu prin Decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 22.03.2021, dosarul nr. 12r-65/20, instanța a dispus, respingerea ca fiind inadmisibil recursul, dat fiind că *în primul rând* este vizat dreptul de proprietate a unor persoane terțe, *secund* din motiv că persoanele terțe ce au invocat dezacord cu încheierea instanței din 20.07.2020 nu au o calitate procesuală în cauza penală nr. 2014978151, respectiv, acțiunea urmează a fi examinată în ordine civilă în temeiul art. 209 din Codul de Procedură Penală.

În acest context, menționăm că, da, într-adevăr art. 209 oferă terților dreptul în cadrul acțiunii civile de a scoate bunurile de sub sechestru.

Însă, de ce legislația în vigoare limitează dreptul terților de a contesta și în ordine de recurs hotărârea judecătorului de instrucție privind aplicarea măsurii de constrângere „punerea bunurilor sub sechestru”. Or, aceasta ar eficientiza procesul de justiție, ar evita suportarea de către terț a anumitor cheltuieli suplimentare și neconformității, prejudicii în legătură cu perioada îndelungată de examinarea a procesului în ordine civilă, în legătură cu pierderea timpului pentru respectarea procedurii prealabile, atâta timp cât prin intermediul art. 302 din CPP, terților li s-ar permite dreptul de a contesta actele judecătorului de instrucție privind autorizarea măsurii procesuale de constrângere.

Mai mult, potrivit art. 312 alin. (2) din Codul Civil instanța de recurs judecă recursul în decurs de 3 zile din momentul primirii lui.

Însă în acțiunea civilă se va examina mai bine de un an de zile ținând cont de trecerea tuturor căilor de atac.

Or, CtEDO a constatat atât în hotărârea Kudła împotriva Poloniei (MC), 2000 (pct. 159), cât și în decizia Mifsud împotriva Franței (MC) (dec.), 2002 (pct. 17), că art. 13 oferă o opțiune: pentru a fi efectivă, o cale de atac trebuie să permită fie obținerea pronunțării cât mai curând posibil a deciziei instanțelor sesizate, fie obținerea de către justițiabili a unei reparații corespunzătoare pentru întârzierile deja criticate [Sürmeli împotriva Germaniei (MC), 2006, pct. 99].

La caz, legislația nu oferă terților nici unul din aspectele enunțate de CtEDO, deci considerăm că prezenta normă în redacția expusă la momentul de față privează semnificativ dreptul justițiabilului la un remediu efectiv și dreptul de acces la justiție.

Mai mult, trebuie de accentuat și faptul că părților le permite dreptul de a contesta hotărârile judecătorului de instrucție însă terțului nu îi permite.

Respectiv, întrebare constă în următoarele: *cu ce este mai privilegiat partea în proces decât terțul?* Or, potrivit art. 16 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. Toți cetățenii Republicii Moldova sânt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

În speța creată, statul contrar art. 16 din Constituția Republicii Moldova nu respectă și ocrotește persoana terță de abuzurile ce pot fi realizate de către autoritățile publice.

Paralel, accentuăm și faptul că, prin privarea terțului de dreptul de a contesta actele judecătorului de instrucție în contextul art. 302 alin. (2) din CPP, justițiabililor le este încălcat și dreptul garantat de art. 26 din Constituția Republicii Moldova, or, *prim* legea nu reglementează o procedură prin intermediul căreia ar permite intervenția acestora în procesul în fața judecătorului de instrucție, *secund* legea nici nu le oferă dreptul de a se apăra prin contestarea cu recurs a hotărârii judecătorului de instrucție.

Deci indiferent din ce aspect o să examinăm norma contestată, definitiv vom ajunge la concluzia precum că terților le este încălcat dreptul la un proces echitabil, dreptul la un remediu efectiv, dreptul la respectarea și ocrotire din partea statului și egalității, dreptului la apărare și incontestabil dreptul de proprietate.

La caz, legislația urmează să garanteze terțului dreptul de a contesta actele privind aplicarea sechestrului atât în ordine civilă prin prisma art. 209 din Codul de Procedură Penală cât și prin prisma art. 302 din Codul de Procedură Penală, or, doar într-o asemenea manieră vor fi protejate drepturile și interesele legitime ale justițiabilului.

Cu titlu subsidiar, adăugăm și faptul că în cauza *Silickienė v. Lituania, nr. 20496/02* CtEDO concluzionează că, „ca principiu general, persoanelor ale căror bunuri sunt confiscate ar trebui să li se acorde în mod oficial statutul părților la procedurile în care se dispune confiscarea”. Cu toate acestea, chiar dacă reclamanta din acest caz nu a fost niciodată parte la procedura în care a fost decisă măsura, Curtea a considerat că „autoritățile lituaniene i-au oferit de facto o oportunitate rezonabilă și suficientă pentru a-și proteja interesele în mod adecvat” și a constatat că nu a existat nicio încălcare a articolului 6 § 1 (Silickienė, § 50). Ajungând la această concluzie, Curtea a acordat o anumită importanță faptului că confiscarea bunurilor reclamantei a avut ca rezultat o măsură luată de autoritățile de anchetă, și anume sechestrarea bunurilor sale. Curtea a considerat că reclamantului îi era deschis să inițieze proceduri de control judiciar pentru a obține ridicarea sechestrului respectiv, contestând motivele și prezentând dovezi că acele bunuri au fost dobândite în mod legal. Deși a recunoscut că sechestrul a fost o măsură temporară care nu a avut nicio influență concludentă asupra confiscării ulterioare, Curtea a fost de părere că, în momentul în care măsura a fost dispusă, reclamantul ar fi putut prevedea în mod rezonabil că sechestrul ar putea duce la confiscarea proprietatea într-o etapă ulterioară a procedurii.

Astfel, raportând și această concluzie a CtEDO, cu legislația în vigoare identificăm că Codul de Procedură Penală, nu acordă în mod oficial statutul de parte la procedurile în care s-a dispus aplicarea măsurilor de constrângere, prin urmare în baza art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală terții nu pot contesta aceste măsuri de constrângere aplicate de către instanțele de judecată, respectiv, lipsa de reglementare a acestei chestiuni duce la încălcarea drepturilor fundamentale ale omului descrise *supra*.

În continuare, cu referire la norma stabilită de art. 106 alin. (2) din Codul Penal, menționăm că norma este una incertă, contrară prevederilor Constituției Republicii Moldova privind calitatea, accesibilitatea și claritatea unei legi.

Or, norma contestată în cuprinsul său face trimitere doar la categoriile de bunuri care pot fi puse sub sechestr pentru a asigura o eventuală confiscare specială, însă, în cuprinsul acesteia nu sunt specificați subiecții asupra cărora poate fi aplicată norma (nefiind reglementat spectrul subiecților) și totodată, nefiind clar dacă în baza acesteia poate fi aplicat sechestrul pe bunurile unor persoane care nu au nicio calitate procesuală în cauza penală în care a fost înaintat demersul privind aplicarea sechestrului.

Pe cale de consecință, există riscul real de a fi admise anumite interpretări eronate și arbitrare în defavoarea justițiabilului de către instanțele de judecată și/sau de către organele de drept în contextul manifestării voinței de a aplica prezenta dispoziție legală.

Subsecvent, menționăm că eminența reglementării subiectului de drept asupra căruia poate fi aplicată confiscarea specială sau confiscarea extinsă în cuprinsul textului de lege derivă din respectarea întocmai a dreptului la proprietate garantat de art. 46 din Constituția Republicii Moldova și de art. 1 Protocolul nr. 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încheiat la Paris la 20.03.1952, care prevede că orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și principiile generale ale dreptului internațional.

În cazul aplicării sechestrului pe bunurile unei persoane terțe care cu bună-credință a obținut acel bun și care nu are nicio calitate procesuală în cauza penală, se încalcă substanțial drepturile fundamentale garantate de Constituția Republicii Moldova, în special dreptul de proprietate. Respectiv, o reglementare expresă și precisă a acestor circumstanțe este inevitabilă.

Or, aplicarea sechestrului pe bunuri, presupune limitarea exercitării de către subiectul de drept a atributelor caracteristice dreptului de proprietate, posesiunea, folosința și dispoziția, fapt care îngrădește semnificativ drepturile garantate la nivel național și internațional justițiabilului.

Întru definitivarea faptului că, aplicarea sechestrului pe bunurile persoanei reprezintă o ingerință în dreptul de proprietate, menționăm că în Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 05.04.2019, la pct. 23-24 Curtea a menționat că, [...], aplicarea sechestrului în privința bunurilor mobile sau imobile poate constitui o ingerință în dreptul de proprietate al debitorului (a se vedea, *mutatis mutandis*, hotărârea Curții Europene în cauza *Luordo v. Italia*, 17 iulie 2003, § 67, în care restrângerea drepturilor unei persoane de a administra și de a dispune de bunurile sale într-o procedură de insolvență (similară unei proceduri de executare silită) a fost considerată de Curte drept o ingerință în dreptul de proprietate sub forma controlului folosinței proprietății, în sensul celui de-al doilea paragraf al articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție).

În aceeași ordine de idei, accentuăm că, exigențele preeminenței dreptului presupune, *inter alia*, asigurarea de către stat (legiuitor) a respectării caracterului de legalitate, calitate, accesibilitate, previzibilitate și certitudine juridică la adoptarea anumitor legi.

În acest sens, în cauza *Sunday Times contra Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, 1979, Rekvényi contra Ungariei, 1999, Rotaru împotriva României, 2000, Damman împotriva Elveției, 2005*, CtEDO a subliniat că „nu poate fi considerată «lege» decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și regleze conduita. Individul trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat”; „o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane – care, la nevoie poate apela la consultanță de specialitate – să își corecteze conduita”; „în special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice”. Sub acest aspect, principiul securității juridice se corelează cu un alt principiu, dezvoltat în dreptul comunitar, și anume principiul încrederii legitime.

Cu titlu informativ, aducem la cunoștință și faptul că, potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Comunităților Europene (de exemplu cauzele *Facini Dori v Recre, 1994, Foto-Frost v Hauptzollant Lübeck-Ost, 1987*), principiul încrederii legitime impune ca legislația să fie clară și predictibilă, unitară și coerentă, de asemenea, impune limitarea posibilităților de modificare a normelor juridice, stabilitatea regulilor instituite prin acestea.

Paralel, statuăm și faptul că Curtea Constituțională, în pct. 62 din Hotărârea nr. 7 din 24.05.2012, menționează că, pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție.”

Așadar, prin prisma argumentelor invocate *supra*, considerăm că și această normă supusă controlului constituționalității încalcă dreptul fundamental al persoanei de acces la justiție, dreptul de proprietate, totodată, contravine prevederilor art. 23 din Constituția Republicii Moldova și a Convenției Europene a Drepturilor Omului, motiv pentru care solicităm declararea neconstituționalității acestei norme.

Or, incontestabil observăm o insecuritate juridică, care permite realizarea anumitor interpretări arbitrare a legii.

În baza argumentelor expuse *supra*, solicităm înaltei Curți, recunoașterea neconstituționalității dispoziției legale „*hotărârea judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere poate fi atacată cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară în termen de 3 zile. Recursul se examinează în condițiile art. 311 și 312*”, redată de art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală, sub aspectul nereglementării de această normă a dreptului terților (pe bunurile cărora a fost aplicată măsura procesuală de constrângere „punerea bunurilor sub sechestru” și care nu au o calitate procesuală în cauza penală) de a contesta în ordine de recurs hotărârea judecătorului de instrucție.

Tot în baza argumentelor expuse *supra* solicităm înaltei Curți, recunoașterea neconstituționalității dispoziției legale „*sânt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare)*” redată de art. 106 alin. (2) din Codul Penal, sub aspectul nereglementării exprese a cercului/spectrului de persoane asupra cărora are aplicabilitate prezenta normă.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

Nu există documente relevante.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁶

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice

„PRIVAT AGRO” SRL
Administrator Iuri FINTISOV

ÎNCHEIERE

11 mai 2022

mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău

În componenţă:

Preşedintele şedinţei, judecătorul
Judecătorii

Ion Bulhac
Ghenadie Morozaan şi Chiroşca Igor

Cu participarea:

Procurorului
Avocatului

Bunica Ion
Iustin Cristian

Judecând în şedinţă de judecată închisă, în ordine de recurs, cererea administratorului Societăţii cu Răspundere Limitată „Privat Agro” Iuri Fintisov privind ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate iniţiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituţia Republicii Moldova, privind controlul constituţionalităţii, prevederilor art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală şi art. 106 alin. (2) Cod Penal,

Colegiul Penal al Curţii de Apel Chişinău, -

CONSTATĂ:

La 04 martie 2021, procurorul în Procuratura Generală, Ion Bunica în legătură cu efectuarea acţiunilor de urmărire penală în cauza penală nr. 2019928028, intentat conform elementelor componenţei de infracţiune, prevăzute la art.361 alin. (2) lit. b) şi d), art. 243 alin. (3) lit. a) şi b) din Codul penal, a înaintat în judecătoria Chişinău, sediul Ciocana, un demers prin care a solicitat autorizarea aplicării sechestrului asupra bunurilor mobile ce îi aparţin cet. Pelin Nicolae Pavel, în scopul eventualei confiscări speciale.

Prin încheierea Judecătoriei Chişinău, (sediul Ciocana) din 04 martie 2021, a fost admis demersul procurorului în Procuratura Generală, Ion Bunica. A fost autorizată punerea sub sechestru în cauza penală nr. 2019928028, în scopul eventualei confiscări speciale, a bunurilor deţinute în calitate de beneficiar efectiv de către învinuitul Pelin Nicolae Pavel, născut la _____, IDNP _____, după cum urmează: - autoturismul de marca/model „BENTLEY CONTINENTAL GT V8”, anul fabricării 2020, numerele de înmatriculare _____, cod VIN _____, dobândit în proprietate la 28.12.2020, al cărui preţ mediu de vânzare-cumpărare constituie 3 985 000 lei, stabilit conform avizului consultativ al specialistului nr.121 din 26.02.2021, cu drept de proprietate înregistrat pe numele Societăţii cu Răspundere Limitată „PRIVAT AGRO”, cod fiscal 1015600016705.

Nefiind de acord cu încheierea nominalizată, administratorul Societăţii cu Răspundere Limitată „Privat Agro” Iuri Fintisov a declarat recurs, solicitînd

admiterea cererii de recurs, casarea încheierii și a mandatului judecătoresc, cu pronunțarea unei noi decizii prin care a dispune ridicarea sechestrului de pe bunul mobil indicat supra, și respingerea demersului procurorului.

Pe parcursul examinării cauzei respective în ordine de recurs, administratorul Societății cu Răspundere Limitată „Privat Agro” Iuri Fintisov a depus cerere prin intermediul avocatului, privind transmiterea la Curtea Constituțională a Republicii Moldova, sesizarea despre ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală și art. 106 alin. (2) Cod Penal. Suspendarea examinării cauzei până la data pronunțării de către Curtea Constituțională a unei Hotărâri pe marginea sesizărilor înaintate.

Autorul sesizării excepției de neconstituționalitate indică următoarele motive:

- ”PRIVAT AGRO” SRL a înaintat o cerere de recurs împotriva încheierii Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 04.03.2021, dosarul nr. 12-162/2021;

- exercitarea dreptului de recurs a petiționarului a fost realizat în contextul aplicării de către instanța de judecată, prin încheierea contestată, a sechestrului pe bunurile acestuia;

- temei pentru emiterea încheierii contestate a servit demersul procurorului Ion BUNICA către Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana în cadrul cauzei penale penal nr. 2019928028 privind autorizarea punerii sub sechestru, în scopul eventualei confiscări speciale, a bunurilor deținute în calitate de beneficiar efectiv de către învinuitul în cauza penală enunțată supra;

- actualmente, recursul înaintat se examinează la Curtea de Apel Chișinău, într-un complet format din 3 judecători, dosarul nr. 12r-108/21;

- ținând cont de aplicabilitatea art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală și art. 106 alin. (2) din Codul Penal la soluționarea cererilor de recurs, a fost luată decizia de a examina aceste norme prin prisma Constituționalității.

În cadrul ședinței de judecată în instanța de recurs, avocatul Iustin Crsitian în interesele recurentului a solicitat admiterea cererii privind transmiterea la Curtea Constituțională a Republicii Moldova, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate privind controlul constituționalității, prevederilor art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală și art. 106 alin.(2) Cod Penal, administratorul Societății cu Răspundere Limitată „Privat Agro” Iuri Fintisov, fiind citat legal nu s-a prezentat.

Procurorul Bunica Ion a lăsat soluționarea demersului la discreția instanței.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, instanța de recurs consideră necesar de a admite cererea administratorului Societății cu Răspundere Limitată „Privat Agro” Iuri Fintisov privind ridicarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, privind controlul constituționalității a prevederilor art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală și art. 106 alin. (2) Cod Penal, din următoarele considerente:

În temeiul prevederilor art.4 alin.(1) Constituția Republicii Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și

se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

În temeiul prevederilor art. 342 Cod de procedură penală, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată.

Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asiguratorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

Totodată, conform dispozițiilor art. 364 Cod de procedură penală, președintele ședinței întreabă fiecare parte în proces dacă are careva cereri sau demersuri. Cererile sau demersurile formulate vor fi argumentate, iar dacă se solicită administrarea unor probe noi, se vor indica faptele și circumstanțele ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află acestea, iar în privința martorilor, experților și specialiștilor se va indica identitatea și adresa lor în cazul în care partea nu poate asigura prezența lor în instanța de judecată. Cererile sau demersurile formulate se soluționează de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate. Părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.

În aceeași ordine de idei, Colegiul penal reține că în conformitate cu prevederile art.7 alin.(2) Cod de procedură penală, dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

În temeiul aliniatului (3) al aceleași norme, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Iar, în baza alin.(3¹) al normei menționate, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform prevederilor art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituția RM, Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Prin Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) s-a examinat sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 9 decembrie 2015, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, art. 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale, de către Curtea Supremă de Justiție, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova hotărând: În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza; judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1), lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

Conform prevederilor art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Instanța de recurs, verificând întrunirea condițiilor invocate în Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016, în cererea înaintată de către administratorul „Privat Agro” SRL, Iuri Fintisov și stabilind întrunirea condițiilor menționate, a ajuns la concluzia cu privire la admiterea cererii privind sesizarea Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității prevederilor art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală și art. 106 alin.(2) Cod Penal.

În conformitate cu prevederile art.7 alin. (3²) Cod de procedură penală, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

Cu referire la norma legală enunțată și circumstanțele cauzei deduse judecării Colegiul penal consideră necesar de a suspenda examinarea recursului declarat de către administratorul Societății cu Răspundere Limitată „Privat Agro” Iuri Fintisov împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, (sediul Ciocana) din 04 martie 2021, până la examinarea sesizării Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității prevederilor art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală și art. 106 alin. (2) Cod Penal.

În baza celor expuse supra, în conformitate cu prevederile art. art. 7, 342 Cod de procedură penală, art. 135 alin. (1), lit. lit. a) și g) din Constituția RM, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,

DISPUNE:

Se admite cererea administratorului Societății cu Răspundere Limitată „Privat Agro” Iuri Fintisov despre sesizarea Curții Constituționale privind examinarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, privind controlul constituționalității a prevederilor art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală și art. 106 alin. (2) Cod Penal.

Se ridică excepția de neconstituționalitate privind controlul constituționalității a prevederilor art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală și art. 106 alin. (2) Cod Penal.

A suspenda examinarea recursului declarat de către administratorul Societății cu Răspundere Limitată „Privat Agro” Iuri Fintisov împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, (sediul Ciocana) din 04 martie 2021, până la examinarea sesizării Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității a unor prevederi din art. 302 alin. (2) Codul de Procedură Penală și art. 106 alin. (2) Cod Penal.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Ion Bulhac

Judecători

Ghenadie Morozan

Chiroșca Igor

Copia corespunde originalului

Ion Bulhac